

Miljøgodkendelse af udbringningsarealer

Østergårdsvej 171,
8340 Malling

28. marts 2012

Datablad

Landbrugets navn	Hans Dahm, Bjergagervej 83, 8300 Odder
Udspretningsarealer beliggenhed	Malling Østergård Østergårdsvej 171 og 175A, 8340 Malling Malling Østergård udgør en del af den samlede bedrift der drives fra ejendommen Bjergagervej 83, 8300 Odder.
Matrikel nr.	1a, 1 d og 1 f Østergård Hgd., Tulstrup 1f Hinnedrup By, Tulstrup 2b og 2c Vormstrup By, Malling 1b og 9 Svorbæk By, Odder
Cvr. nr.	15826304
P-nr.	1000984597
Ejer af udspretningsarealer	Anette M. Bjerglund Andersen, Østergårdsvej 171, 8340 Malling
Driftsansvarlig	Hans Dahm, Bjergagervej 83, 8300 Odder
Brugstype	Planteavl
Godkendelsesbetegnelse	§ 16
Tilsynsmyndighed	Aarhus Kommune, sagsnr. NM10/01514
Godkendelses dato	28. marts 2012
Tilsyn	Kommunen har, som tilsynsmyndighed, ret til på et hvert tidspunkt at kontrollere om vilkårene i godkendelsen overholdes.
Næste revurdering af godkendelsen	År 2020, hvis der ikke foretages ændringer i driften.

Indhold

Datablad.....	3
Indledning	5
1 Resumé	6
1.1 Ansøgning om godkendelse af aftalearealer.....	6
1.2 Ikke teknisk resumé.....	6
2 Afgørelse om miljøgodkendelse.....	7
2.1 Vilkårskatalog	8
2.2 Gyldighed	9
2.3 Offentlighed	9
2.4 Klagevejledning.....	10
3 Vurdering af påvirkninger fra arealer	12
3.1 Udbringningsarealer og tilført husdyrgødning	12
3.2 Norsminde Fjord.....	15
3.3 Fosfor	19
3.4 kvælstof til overfladevand	20
3.5 Nitrat til grundvand	22
3.6 Arealer i anden kommune	26

Indledning

Denne godkendelse er udarbejdet i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, LBK nr. 1486 af 4. december 2009 (Husdyrbrugsloven).

Godkendelsen gælder for plantebruget Hans Dahm, Bjeragervej 83, 8300 Odder. Hans Dahm driver ud over arealer ved Malling Østergård under samme CVR nr. arealer beliggende øst for Odder, syd for Saksild og ved Gylling alle i Odder Kommune.

Denne § 16 godkendelse omfatter udelukkende de landbrugsmæssige aktiviteter på de markarealer, som tilhører ejendommene Malling Østergård, Østergårdsvej 171 og 175A, 8340 Malling.

Aarhus Kommune og Odder Kommune har vurderet, at udspretningsarealerne ved Malling Østergård ligger tilstrækkeligt isoleret i forhold til bedriftens øvrige arealer og i umiddelbar nærhed af gårdbiogasanlægget på Tandergård I/S, så der kan ses bort fra Husdyrbrugslovens § 26 stk. 1, idet der stilles vilkår om, at bedriftens øvrige arealer ikke må modtage fiberfraktion. Disse arealer holdes uden for nærværende § 16 godkendelse.

Aarhus Kommune og Odder Kommune er endvidere enige om, at Aarhus Kommune er godkendelsesmyndighed og tilsynsmyndighed jf. bestemmelsen i § 4 stk. 3 i Husdyrbrugsloven, da hovedparten af de samlede udbringningsarealer ligger i Aarhus Kommune.

1 Resumé

1.1 Ansøgning om godkendelse af aftalearealer

Aarhus Kommune har, gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, modtaget en ansøgning om § 16 godkendelse af arealerne tilhørende Malling Østergård, Østergårdsvej 171, 8340 Malling. Arealerne er forpagtet ud til Hans Dahm, Bjergagervej 83, 8300 Odder, som driver arealerne sammen med sine øvrige ejendomme (bilag 1). Den samlede bedrift drives under CVR nr. 15826304.

Ansøger Hans Dahm har indgået en aftale med Tandergård I/S, Tandergårdsvej 8, 8340 Malling om at modtage fiberfraktion fra gårdbiogasanlæg svarende til 96,57 DE til udspreddning på Malling Østergårds arealer. Det sker i forbindelse med, at Tandergård I/S ønsker at afsætte fiberfraktionen til anden miljøgodkendt virksomhed, hvor fiberfraktionen kan genanvendes. Tandergård I/S blev i 2008 miljøgodkendt i henhold til § 12 i Husdyrbrugsloven til at udvide svineproduktion og etablere eget gårdbiogasanlæg. Fiberfraktionen leveres i en 800 m³ gyllebeholder på Malling Østergård. Gyllebeholderen er lejet af plantebroget Hans Dahm.

Det samlede udspreddningsareal udgør 105,8 ha. Der er ingen egenproduktion af husdyrgødning på bedriften, og der modtages ikke anden husdyrgødning eller anden organisk affald til jordbrugsformål på de arealer, som er omfattet af godkendelsen.

1.2 Ikke teknisk resumé

I § 16 godkendelsen er der redegjort for konsekvenserne af at tilføre forarbejdet husdyrgødning på ejendommens udbringningsarealer, og for påvirkningen af: Grundvand, overfladevand, natur og bilag IV-arter.

Miljøgodkendelsen regulerer driften i 8 år, hvorefter den skal revurderes på baggrund af de erfaringer der har været med driften, og den udvikling der har været i metoder til reduktion af miljøpåvirkningen. Miljøgodkendelsen omfatter kun bedriftens arealer tilhørende ejendommen Østergårdsvej 171 og 175A, 8340 Malling.

1.2.1 Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand

Alle udbringningsarealer ligger i oplandet til Norsminde Fjord. Aarhus Kommune vurderer, at projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter vil påvirke Norsminde Fjord væsentligt, da udvaskningsniveauet svarer til det for et plantebrog.

Overfladevand

Udbringningsarealerne er placeret i områder, der er sårbare for nitratudvaskning. Udvasningen til Norsminde Fjord er beregnet til 1.140 kg N/ha og udgør 0,82 % af den samlede kvælstofpåvirkning af Norsminde Fjord. Fosforpåvirkningen af Norsminde Fjord er beregnet til 0,5 % af den samlede påvirkning af fjorden.

Grundvand

Alle udbringningsarealer ligger udenfor nitratfølsomt indvindingsområde og OSD områder.

1.2.2 Andre miljøpåvirkninger herunder natur

Det ansøgte projekt vurderes ikke at påvirke beskyttet natur herunder bilag IV-arter, idet der er etableret 10 m randzoner langs følsom natur.

2 Afgørelse om miljøgodkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger godkender hermed Aarhus Kommune, at plantebruget Hans Dahm, Bjergagervej 83, 8300 Odder på de angivne udbringningsarealer på ejendommen Malling Østergård, Østergårdsvej 171, 8340 Malling udbringer fiberfraktion fra gårdbiogasanlægget på Tandergård, Tandergårdsvej 8, 8340 Malling på nedenstående vilkår. Det er endvidere Aarhus Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen med de pågældende vilkår ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til Husdyrbrugslovens § 16, samt reglerne i Godkendelsesbekendtgørelsen¹, og omfatter de miljømæssige forhold, det vil sige forhold af betydning for det omgivende miljø som beskrevet i loven og bekendtgørelsen.

Ejendommen skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2020.

Dyreenheder er beregnet efter de nugældende omregningsfaktorer i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Miljøvurderingerne er gennemført i forhold til den faktisk tilførte mængde fiberfraktion og det reelle dyretryk på arealerne. Miljøgodkendelsen tager derfor afsæt heri, uagtet at der på et senere tidspunkt måtte ske ændringer i beregning af antal dyreenheder.

Aarhus Kommune den 26. marts 2012.

Mogens Bjørn Nielsen
Afdelingschef

Hanne Kaagaard Jensen
sagsbehandler

¹ Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

2.1 Vilkårskatalog

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af nedenstående vilkår, som et uddrag fra afsnit 3 Vurdering af påvirkninger fra arealer.

Formålet med at fastsætte konkrete vilkår for drift af arealer er:

- at udbringningsarealer drives og indrettes i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og miljøredegørelsen,
- at yderligere miljøkrav fastsat på grundlag af Aarhus Kommunes vurdering overholdes, og
- at risikoen for forurening eller gener, ud over de forventede ifølge miljøvurderingen, nedsættes.

Udbringningsarealer

- 3.1.2.1 Indenfor den samlede bedrift CVR nr. 15826304 må der kun udbringes fiberfraktion fra gårdbio-gasanlægget Tandergård I/S på følgende udbringningsarealer på adressen Østergårdsvej 171 og 175A: mark 155-0, 156-0, 151-0, 152-0, 153-0, 154-0, 155-2 og 155-0, svarende til de udbringningsarealer vist på fig. 3.1.1.1.
- 3.1.2.2 Udnyttelsesprocenten af kvælstof i fiberfraktionen skal indregnes i gødningsregnskabet med mindst 45 %.
- 3.1.2.3 Der må højst udbringes 0,91 DE/ha svarende til 4.738 kg kvælstof.
- 3.1.2.4 Beregning af næringsstofindholdet i fiberfraktionen skal være baseret på analyseresultater leveret af Tandergård I/S.
- 3.1.2.5 Der må ikke udbringes anden organisk gødning på arealerne (slam etc.).

Fosfor

- 3.3.2.1 Udbringningsarealernes fostfortal skal bestemmes igen i 2016. Prøvetagning og analyse skal foretages efter gældende retningslinjer, og der skal vedlægges markkort, der viser, hvor jordprøverne er udtaget. Analyseresultater skal indsendes til tilsynsmyndigheden inden 1. november 2016.

Påvirkning af natur

- 3.5.2.1 Der skal mellem den østlige kant af overdrevsareal lokalitet nr. 5 og mark 151-0 til stadighed være en 10 m husdyrgødningsfri randzone.
- 3.5.2.2 Vandhul – lokalitet 6 i mark 152-0 skal være udlagt med en permanent 10 m gødnings- og dyrkningsfri bræmme fra vandhullets kant. Bræmmens bredde beregnes fra vandhullets øverste kant. Den øverste kant er overgangen fra det skrånede terræn mod vandhullet, hvor plantesamfundet tilhørende vandhullet ophører til det flade terræn, der normalt kan jordbehandles.

2.2 Gyldighed

Der er for § 16-godkendelser ikke fastlagt en frist for udnyttelse af godkendelsen. Det gælder dog, at hvis en godkendelse ikke har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år jf. Husdyrbrugslovens § 33.

Med en § 16-godkendelse følger ikke 8 års retsbeskyttelse jf. Husdyrbrugslovens § 40. Aarhus Kommune kan jf. Husdyrbrugslovens § 41 ved påbud ændre godkendelsens vilkår eller nedlægge forbud mod fortsat udnyttelse af godkendelsen.

Godkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i år 2020.

2.3 Offentlighed

Partshøring

Nabohøring

Aarhus Kommune vurderer, at det ansøgte er af underordnet betydning for naboer, idet arealerne fortsat vil drives som landbrugsjord. Der er derfor ikke gennemført høring af naboer til udbringningsarealer, jf. Husdyrbrugslovens § 56 stk. 2.

Øvrige parter

Der er foretaget partshøring ved bortforpagter, leverandør, ansøger og nabokommune:
Bortforpagter Anette M. Bjerglund Andersen, Østergårdsvej 171, 8340 Malling,
Leverandør Tandergård I/S, Tandergårdsvej 8, 8340 Malling e-mail: tandergaard@hotmail.com
Ansøger Hans Dahm, Bjergagervej 83, 8300 Odder e-mail: hansdahm@post.tele.dk
LRØ, ved konsulent Børge Nielsen e-mail: bon@lro.dk
Odder Kommune, e-mail: odder.kommune@odder.dk

Offentliggørelse

Godkendelsen bekendtgøres ved annoncering på kommunens hjemmeside samt i aviserne Aarhus Onsdag og Aarhus Stiftstidende onsdag den 28. marts 2012. Miljøgodkendelsen og annonce vil være at finde på Aarhus Kommunes hjemmeside www.aarhus.dk.

Følgende har samtidig modtaget nærværende godkendelse:

Bortforpagter Anette M. Bjerglund Andersen, Østergårdsvej 171, 8340 Malling
Leverandør Tandergård I/S, Tandergårdsvej 8, 8340 Malling e-mail: tandergaard@hotmail.com
Ansøger Hans Dahm, Bjergagervej 83, 8300 Odder e-mail: hansdahm@post.tele.dk
LRØ ved konsulent Børge Nielsen e-mail: bon@lro.dk
Odder Kommune, e-mail: odder.kommune@odder.dk
Naturstyrelsen, Aarhus, aar@nst.dk
Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Midtjylland, midt@sst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus, soeren.hoejager@skolekom.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk, lbt@sportsfiskerforbundet.dk og ta@sportsfiskerforbundet.dk
Det økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk
Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
Friluftsrådet, Aarhus v. Ole Bøgh Vinther, obv@webspeed.dk

2.4 Klagevejledning

Godkendelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet inden 4 uger fra annonceringens dato.

Klageberettigede omfatter ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, som nævnt i Husdyrbrugslovens §§ 84 - 87.

Eventuel skriftlig klage stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, men skal indsendes til Aarhus Kommune, Natur og Miljø, Valdemarsgade 18, postboks 79, 8100 Aarhus C eller naturogmiljo@aarhus.dk, som sender klagen videre med sagens øvrige oplysninger.

Klagen skal være Aarhus Kommune i hænde senest den onsdag den 25. april 2012 kl. 16.

Hvis godkendelsen bliver påklaget, vil det straks blive meddelt ansøger.

En klage over godkendelsen har ikke opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet. Det betyder, at godkendelsen kan tages i brug fra godkendelsens dato, men det sker på eget ansvar, da klageinstansen eventuelt kan ændre eller ophæve godkendelsen.

Søgsmål kan anlægges ved domstolene indtil 6 mdr. efter godkendelsens dato.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Natur- og Miljøklagenævnet fremsender en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Aarhus Kommune. Denne opkrævning skal benyttes ved indbetaling af gebyret

Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

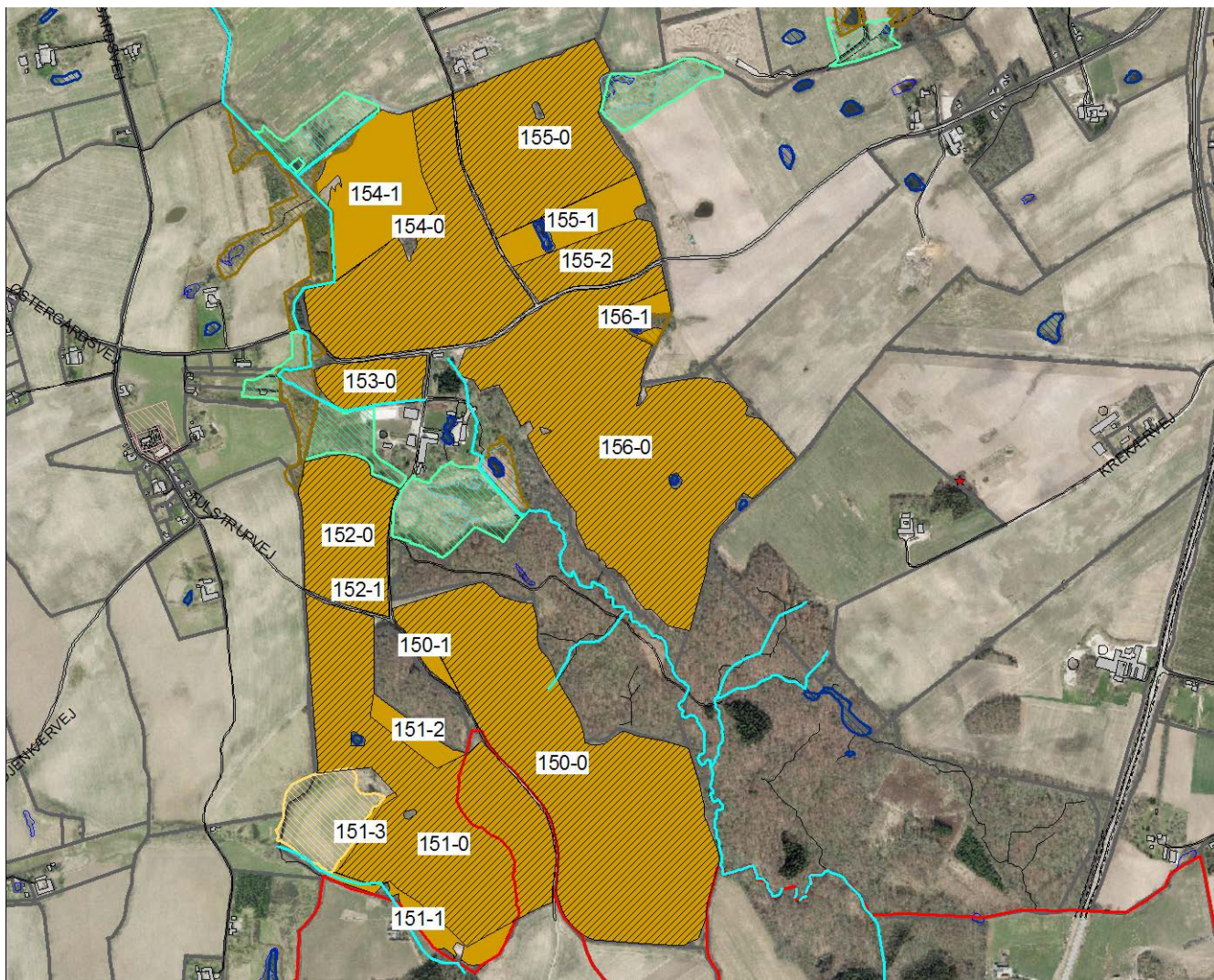
Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkomelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

3 Vurdering af påvirkninger fra arealer

3.1 Udbringningsarealer og tilført husdyrgødning

3.1.1 Miljøteknisk redegørelse

Bedriften Hans Dahm, Bjeragervej 83, 8300 Odder drives som plantebrug og råder over et samlet udbringningsareal svarende til 105,8 ha. I bedriften indgår de forpagtede arealer på Østergårdsvej 171 og 175A. De forpagtede arealer fremgår af kort 3.1.1.1.

Kort 3.1.1.1: Oversigtskort over forpagtede arealer og udbringningsarealer (skraverede). I øvrigt er naturarealer og kommunegrænse mellem Aarhus Kommune og Odder Kommune vist.

Følgende arealer vist i kort 3.1.1.1 anvendes ikke som udbringningsarealer:

- 154-1, 151-1, 151-2 og 155-1. Disse arealer er indberettet til NaturErhverv som henholdsvis permanent græs uden kvote og udyrket areal.
- Mark 152-1 og 151-3 udgår, da de danner randzone mod naturområde.

Der er søgt om at modtage fiberfraktion fra gårdbiogasanlæg svarende til 96,57 DE til udspreddning på udbringningsarealer på ejendommene Østergårdsvej 171 og 175A. Dyretrykket på arealerne vil være 0,91

DE/ha. De 96,57 DE svarer til et næringsstofindhold på 4.738 kg kvælstof og 3.275 kg fosfor. Der er truffet aftale om, at Tandergård I/S, Tandergårdsvej 8, 8340 Malling skal levere fiberfraktion svarende til ca. 96,57 DE. Der er ikke angivet andre leverandører af husdyrgødning, slam eller lign.

Ejendommens harmonital er angivet til 1,4 DE/ha. Det reelle dyretryk bliver i ansøgt drift 0,91 DE/ha. Den gennemsnitlige udnyttelsesgrad af kvælstof i fiberfraktionen er fastsat til 45 %.

Dokumentationen på N og P indhold i fiberfraktion

Fiberfraktionen stammer fra gårdbiogasanlægget på Tandergård I/S og er produceret på 100 % husdyrgødning. Biogasanlægget er udstyret med et separationsanlæg, som opkoncentrerer fiberdelen, der sendes til en separat tank, mens den flydende del sendes til en gyllebeholder. Fordelingen af næringsstoffer i de 2 fraktioner fremgår af nedenstående tabel, som er oprettet til at styre flowet af næringsstoffer i henholdsvis fiberfraktionen og væskefraktionen samt mellem de to ejendomme.

I/S Tandergård	tons	N	P	DE	Tons/DE
Væskefraktion	6.485,0	25.200,3	3.180,5	210,0	
Fiberfraktion	240,0	1.242,7	998,4	29,3	
Total	6.725,0	26.443,0	4.178,9	239,3	28,1
Malling Østergård, 106 ha	tons	N	P	DE	
Væskefraktion	200,0	777,2	98,1	6,5	
Fiberfraktion	600,0	3.106,8	2.496,0	73,2	
Total tilførsel Østergård	800,0	3.884,0	2.594,1	79,7	10,0
Max. Fosfor og DE i alt jf. § 16 godkendelse			3.275,0	96,6	
Total væske (test)	6.685,0	25.977,5	3.278,6	216,5	
Total fiber (test)	840,0	4.349,5	3.494,4	102,5	

Tabel: 3.1.1.1: Beregning af næringsstofindhold i biogasbehandlet husdyrgødning. Det bemærkes, at en del af væskefraktionen tilsættes for at gøre fiberfraktionen pumpbar.

Fastsættelse af næringsstofindholdet foretages ud fra 6 årlige prøvetagninger af fiberfraktionen i forbindelse med levering til gyllebeholderen på Malling Østergård. Prøvetagning og beregning foretages af Tandergård I/S og fremgår af Tandergård I/S miljøgodkendelse. Ovenstående beregning anvendes også til styring af mængder og næringsstofindhold på udspretningsarealer tilhørende Tandergård I/S.

3.1.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Vurdering af dræn og jordbundstype

Jordbundstypen svarer til det oplyste JB6 og JB7. En stor del af arealerne er dræned.

Vurdering af risiko for overfladeafstrømning

På mark 151-0 er der terrænskråning på 6 %. Der er ingen vandløb. Øvrige arealer er under 6 %.

Vurdering af husdyrtryk, sædskifte og dyrkning

Ingen bemærkninger. I afsnit 3.3 og 3.4 vurderes fosfor og kvælstoftilførslen til Norsminde Fjord

Tilkørsel og opbevaring af fiberfraktion

Fiberfraktion tilkøres af Tandergård I/S til en lejet 800 m³ gyllebeholder på Østergårdsvej 171. Gyllebeholderen er ikke omfattet af arealgodkendelsen, men skal overholde den generelle lovgivning i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og bekendtgørelsen om beholderkontrol.

Udbringning og lugtgener fra fiberfraktion

Der kan forekomme lugt i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Udbringning af husdyrgødning foregår dog i kortere perioder, få gange om året, hvilket betyder, at disse lugtgener vil være af mindre betydning end lugt fra et husdyrbrugs anlæg.

Særligt vedrørende lugt bemærkes, at det er praksis ved reguleringen af husdyrbrug at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzone må derfor acceptere visse af de ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug. Således må beboere i landzone tåle mere lugt fra husdyrbrug end beboere i byzone, hvor der er husdyrbrug i nærheden af byen.

Projektets udbringningsarealer ligger ikke tæt på byzone.

Næringsstofværdien i fiberfraktion

Fastsættelse af kvælstofindholdet i afgasset biomasse kan fastsættes ved én årlig repræsentativ prøvetagning jf. Vejledning om Gødsknings- og harmoniregler. Næringsstofindholdet fastsættes ved 6 årlige prøvetagninger, som fastlagt i miljøgodkendelsen for Tandergård I/S.

Vilkår

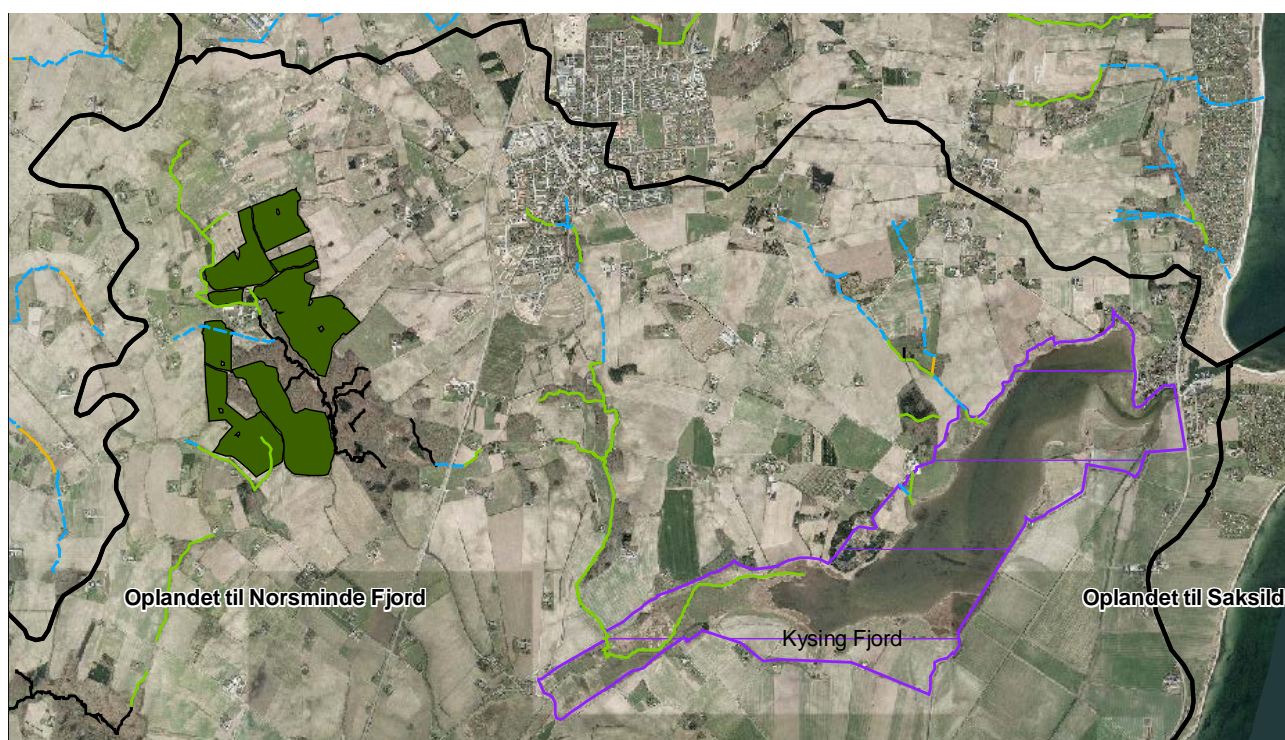
- 3.1.2.1 Indenfor den samlede bedrift CVR nr. 15826304 må der kun udbringes fiberfraktion fra gårdbiogasanlægget Tandergård I/S på følgende udbringningsarealer på adressen Østergårdsvej 171 og 175A: mark 155-0, 156-0, 151-0, 152-0, 153-0, 154-0, 155-2 og 155-0, svarende til de udbringningsarealer vist på fig. 3.1.1.1.
- 3.1.2.2 Udnyttelsesprocenten af kvælstof i fiberfraktionen skal indregnes i gødningsregnskabet med mindst 45 %.
- 3.1.2.3 Der må højst udbringes 0,91 DE/ha svarende til 4.738 kg kvælstof.
- 3.1.2.4 Beregning af næringsstofindholdet i fiberfraktionen skal være baseret på analyseresultater leveret af Tandergård I/S.
- 3.1.2.5 Der må ikke udbringes anden organisk gødning på arealerne (slam etc.).

3.2 Norsminde Fjord

De ansøgte udbringningsarealer afvander via drænen til vandløbet Krage Bæk og Assedrup Bæk (A målsat) til Fisk Bæk og Odder Å og videre til Norsminde Fjord, der således modtager udvaskede næringsstoffer fra arealerne.

Norsminde Fjord er udpeget som:

- Internationalt naturbeskyttelsesområde Natura 2000 nr. 59 (I forhold til fuglebeskyttelse),
- Fuglebeskyttelsesområde nr. 30 Kysing Fjord – Norsminde Fjord, se figur 3.2.1.

Figur 3.2.1. Norsminde Fjord (Kysing Fjord). Markernes placering, vandløb og den nordvestlige oplandsgrænse til fjorden er vist

Norsminde Fjord er et lavvandet fjordområde med en gennemsnitsdybde 60 cm, som bibeholdes ved brug af en sluse. Omkring fjorden ligger smalle bræmmer af strandeng. Fjorden er udpeget i 1983 for at beskytte sangsvanen, og området har været vildtreservat siden 1942. Området er tilholdssted for en lang række raste- og ynglefugle, såsom blishøne, højle, hvinand, skarv, troldand, skallesluger, grågås og bramgås.

Oplandet for Norsminde Fjord er 101 km² heraf er 71 km² landbrugsjord. (Basisanalyse Århus Amt fra 2006)

Ifølge Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedvandopland Horsens Fjord er Miljømålslovens miljømål "god tilstand" – bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet – ikke opfyldt i området.

Naturstyrelsen har oplyst, at den samlede belastning til Norsminde Fjord af næringsstoffer fra oplandet er 3.156 kg P/år og 138,5 tons N/år. Begge værdier er et gennemsnit for perioden 2001 – 2005.

Næringsstoffer udvasket fra landbrugsarealer samt den tidligere belastning med spildevand fra byer og åben land medfører en massiv vækst af alger herunder søsalat i Norsminde Fjord, som skygger bundvegetationen væk, og hermed fødegrundlaget for vandfuglene. (juni 2007 www.vandognatur.dk)

I EU-projektet Agwaplan, maj 2006 (www.agwaplan.dk) konkluderes det i opstartsrapporten, at væksten af søsalat er begrænset af kvælstof om sommeren og fosfor i hele vækstsæsonen.

Tilførsel af fosfor er stadig for høj på trods af, at fosfor er reduceret fra 20 tons pr. år i 1980'erne til 3 tons pr. år i 2006. (Basisanalysen, juni 2007)

3.2.2 Habitatvurdering

Før der træffes afgørelse om godkendelse efter Husdyrbrugslovens § 16 skal der efter Habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1, jf. § 8 stk. 6, foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan skade det internationale naturbeskyttelsesområde væsentligt.

I bekræftende fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering.

Hensyn der skal inddrages ved vurdering af den kumulative effekt

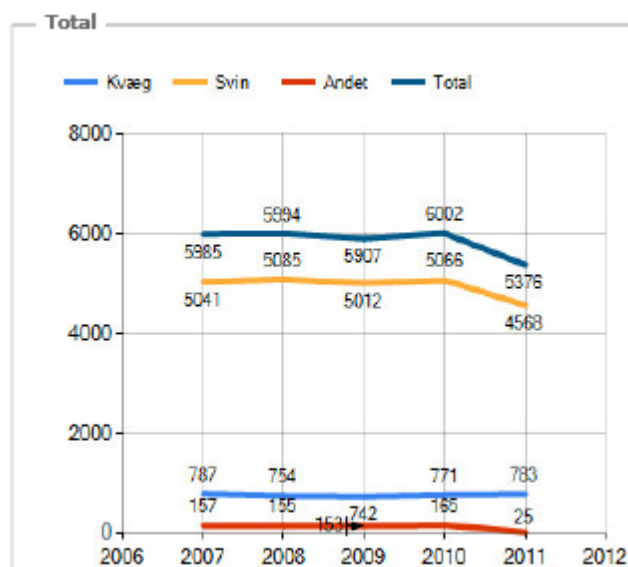
Jf. Miljøklagenævnets afgørelse MKN 130-00166 skal der ved vurdering af, om udvaskning af kvælstof fra et projekts udbringningsarealer vil skade et Natura 2000 område tages udgangspunkt i de retningslinier, der findes i Miljøstyrelsens digitale vejledning om godkendelse af husdyrbrug samt fortegnelsen over oplysninger fra det Centrale Husdyrregister (CHR) om antallet af husdyr (husdyrtrykket) inden for kystoplandet.

Det er et kriterium jf. vejledningen, at dyretrykket ikke har været stigende i det aktuelle opland siden 1. januar 2007. Der foretages en vurdering af, om den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde bliver nedbragt i takt med, at der gives tilladelser og godkendelser. Det vurderes endvidere, om der er andre forhold, der har bevirket, at nitratudvaskningen til det aktuelle vandområde er øget.

I de tilfælde, hvor den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde er faldende eller ikke har været stigende, vil det ansøgte ikke i kumulation med andre projekter og planer have en væsentlig virkning eller skadevirkning på det aktuelle vandområde.

Dyretrykket i oplandet til Norsminde Fjord er i perioden 2007 til 2011 faldet med 10,2 % jf. figur 3.2.2.1.

År	Andet					Total DE
	Kvæg DE	Svin DE	Fjer DE	Pels DE	Øvrige DE	
2007	787	5041	125	0	32	5985
2008	754	5085	125	0	30	5994
2009	742	5012	125	0	28	5907
2010	771	5066	138	0	27	6002
2011	783	4568	0	0	25	5376
+/- %	-0,5%	-9,4%	-100%	0%	-21,9%	-10,2%

Figur 3.2.2.1: Nyeste data fra ConTerra CtZoom 11.01.2012) der viser et faldende husdyrtryk. Dataleverandør til Statsforvaltningen

Der er under 10.000 DE i oplandet, og der er i henhold til Miljøstyrelsens vejledning suppleret med lokal viden om udviklingen i dyrehold.

Årstal	2007	2008	2009	2010	2011
Husdyrtryk (DE) (kilde: ConTerra 04.01.2012)	5985	5994	5907	6002	5376
Udvidelse meddelt i nye MGK som endnu ikke er udnyttede ²	0	0	123	455	0
Det samlede dyretryk i Norsminde oplandet	5985	5994	6030	6580	5954

Tabel 1: Husdyrtrykket i oplandet til Norsminde Fjord

Aarhus Kommune og Odder Kommune har opgjort, at der i årene 2009 og 2010 er givet 2 miljøgodkendelser, hvor der er tilladt en udvidelse på hhv. 123 DE og 455 DE. Disse miljøgodkendelser er endnu ikke udnyttede, men forventes at øge dyretrykket med 578 DE, så husdyrtrykket i 2011 er 5.954 DE.

Aarhus Kommune har foretaget en lineær regression, der viser, at $r^2 = 0,1$. Der skal derfor jf. Miljøstyrelsens notat af 22.12.2011 ske en direkte sammenligning mellem 2007 og 2011, hvilket betyder, at der er et fald på 31 DE.

Det vurderes, at den samlede nitratudvaskning til Norsminde Fjord er faldende eller ikke har været stigende.

Aarhus Kommune vurderer, at det ansøgte projekt i kumulation med andre projekter og planer ikke har en væsentlig virkning eller skadevirkning på det aktuelle vandområde.

² Synnedrupvej 188 i Aarhus Kommune og Favrgaardsvej 265 i Odder Kommune.

Hensyn der skal inddrages ved projektets påvirkning i sig selv

Et yderligere kriterium er, at kvælstofudvaskningen fra det ansøgte projekt ikke må udgøre 5 % eller mere af den samlede kvælstofudvaskning til det aktuelle område, dog 1 % eller mere af den samlede kvælstofudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. Er ovenstående ikke opfyldt skal sagen vurderes i henhold til NMK 133-00068.

Der foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadevirkning. Til brug for denne vurdering foretages en beregning af nitratudvaskningen fra det ansøgte, der stammer fra husdyrgødningen. Norsminde Fjord er fremdraget som eksempel på en lukket vig i Miljøstyrelsens vejledning 2006 og der anvendes derfor et afskæringskriterie på 1 %.

Fosfor

Det kan ikke kvantificeres, hvor stor en del af fosforoverskuddet der reelt vil tilføres en recipient. Derfor skal vurderingen af, om der er grundlag for en skærpelse af beskyttelsesniveauet baseres på en vurdering af "Worst case" situationen. Den anvendte metode fremgår af Miljøstyrelsen digitale Vejledning.

Den konkrete habitatvurdering fremgår af afsnit 3.3 Fosfor og 3.4 Kvælstof.

3.3 Fosfor

3.3.1 Miljøteknisk redegørelse

Ifølge ansøgningen tilføres der med fiberfraktionen 30,9 kg P/ha/år til arealerne, og der fraføres med afgrøderne 26,9 kg P/ha/år fra arealerne. Det anvendte virkemiddel er sædskiftet S2 på 105,8 ha.

105,8 ha af de ansøgte arealer afvander til Natura 2000 området Norsminde Fjord. 105,37 ha er angivet som fosforklasse 0, hvor det er betinget, at fosfortallet ligger under Pt. 4,0 eller arealerne er udrænede eller afvander til Natura 2000 område, der ikke er overbelastet med fosfor.

Fosforoverskuddet for det ansøgte projekt er 4,0 kg P/ha/år. Det maksimalt tilladte P-overskud må i gennemsnit for det ansøgte projekt være 20,5 kg P/ha/år. Det generelle beskyttelsesniveau for fosfor overholdes.

Der er på de enkelte arealer fremsendt fosfortal, som er udtaget i november 2011 som dokumentation for, at fosfortal ligger under 4. Oversigten fremgår af bilag 1.

Fosfortal (Pt.) 2,0 anses for en faglig grænse for, om fosfor kan være en begrænsende faktor for optimal planteproduktion. Den plantefaglige vejledning vil være at tilføre 20-40 % mere end bortførelse – svarende til overskudstilførsler på 5-11 kg P/ha/år. Det er i ansøgningen foreslået, at den maksimale tilførsel af fosfor derfor fastsættes til 47,4 kg P/ha/år.

Med et overskud på 20,5 kg P/ha/år vil overskuddet på 8 år blive 164 kg P. Fosfortallet stiger med 1 enhed ved 150 kg P/ha i overskud. Det svarer til $164/150 = 1,1$ enhed i løbet af 8 år, hvilket betyder, at fosfortallet stadig ligger under Pt. 4,0 efter 8 år.

3.3.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Risikoen for tilførsel af fosfor til vandmiljøet er bestemt af fosforpuljen i jorden, jordtype og dræningsforhold. Beskyttelsesniveauerne i Husdyrbrugsloven er fastlagt på baggrund af dette. Beskyttelsen af vandområderne mod fosfor er rettet mod oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor.

Aarhus Kommune har derfor bedt ansøger dokumentere, at fosfortallet ikke overstiger 4.

Vurdering af fosforbelastning i Norsminde Fjord

Den potentielle udvaskning af fosfor til Norsminde Fjord ved et overskud på 20,5 kg fremgår af tabel 3.2.2.1.

Norsminde Fjord (Kysing Fjord) (beregningen er foretaget i henhold til Miljøstyrelsens Vejledning)	
Ansøgt areal	105,81 ha
Overskud per hektar	20,5 kg P/ha/år
% forøgelse i godkendelsesperioden på 8 år i forhold til puljen i øverste 25 cm	$20,5 \text{ kg P} * 8 = 32 \text{ kg P/ha}$, $32/2.000 \text{ kg P/ha} = 8,2 \%$
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget	$105,81 \text{ ha} * 1 \text{ kg P/ha} * 8,2\% = 8,6 \text{ kg P}$ på 8 år
7.100 ha landbrugsareal i oplandet	$0,2 \text{ kg P/ha} * 7.100 \text{ ha} = 1.420 \text{ kg P}$
3.000 ha udyrket areal i oplandet 0,08 kg P/ha * 3.000 ha	240 kg P
Øvrige kilder (bebyggelse) er ikke estimeret.	-
Samlet belastning fra andre kilder	1.660 kg P
Husdyrbrugets del af påvirkningen	$8,6/1.660 = 0,5 \%$

Tabel 3.2.2.1: Standardtal fra Miljøstyrelsens wiki-vejledning: Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha. I landbrugsjorden er i gennemsnit ophobet 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm. Det maksimale tab for et sammenhængende landbrugsareal vurderes af Miljøstyrelsen, at være 1 kg P/ha på nuværende tidspunkt.

Af Miljøstyrelsens vejledning fremgår, at en påvirkning af fosfor ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på under 5 % af den samlede påvirkning. Ingen af udbringningsarealerne vurderes at medføre risiko for overfladeafstrømning af fosfor til følsomme vandløb eller søer.

Aarhus Kommune vurderer, at der ikke skal stilles skærpede krav til udledningen af fosfor til Norsminde Fjord, da husdyrbrugets del af den samlede påvirkning er 0,5 %. Samtidigt er fosfortallene lave og der ikke er arealer, hvorfra der er udvaskningsrisiko. Udvasningsniveauet er også under 1 %, som er udvasningsniveauet, der er fastsat for kvælstofpåvirkningen.

Aarhus Kommune vurderer, at projektets virkemidler er tilstrækkelige til at opfylde habitatbekendtgørelsens krav om ikke at indebære forringelser eller medføre skade eller forstyrrelser for områdets udpegning.

Vilkår

3.3.2.1 Udbringningsarealernes fostfortal skal bestemmes igen i 2016. Prøvetagning og analyse skal foretages efter gældende retningslinjer, og der skal vedlægges markkort, der viser, hvor jordprøverne er udtaget. Analyseresultater skal indsendes til tilsynsmyndigheden inden 1. november 2016.

3.4 kvælstof til overfladevand

3.4.1 Miljøteknisk redegørelse

Den samlede udvaskning af kvælstof er i ansøgningsystemet beregnet til 50,8 kg N/ha svarende til en samlet udvaskning af rodzonen på 5.375 kg N.

Alle udbringningsarealer ligger indenfor Nitratklasse 2. Reduktionen fra rodzonen på udspretningsarealer i oplandet til Norsminde Fjord ligger jf. statens kortmateriale mellem 51-75 % og medfører et krav om reduceret dyretryk til 0,91 DE/ha, hvor der er et generelt harmonikrav på 1,4 DE/ha.

Ansøger har i nudrift udelukkende anvendt kunstgødning.

3.4.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Aarhus Kommune vurderer, at det i forhold til kvælstofudvaskningens størrelse er væsentligt, at medregne ændringen i jordens organiske kvælstofpulje og ikke udelukkende bero vurderingen på den "aktuelle udvaskning". Grundlaget for dette er at sikre, at der ikke sker en opbygning af jordens organiske kvælstofpuljer, som vil kunne bidrage til en væsentlig merudvaskning på langt sigt eller ved ændret drift i forhold til det ansøgte. Jordpuljen kan både bidrage med en merpulje eller være negativ og dermed bidrage til, at der sker en mindre udvaskning end den "aktuelle udvaskning".

Det reelle udvasningsniveau fra rodzonen udgøres af kvælstofoverskuddet fra marken, som består af den aktuelle kvælstofudvaskning samt ændringen i jordens organiske kvælstofpulje. Kvælstofoverskuddet har både indflydelse på udvaskningen til overfladevand og grundvand.

Kvælstofoverskuddet er i ansøgt drift jf. ovenstående betragtning: $-0,3 \text{ kg N/ha}$ (ændringen i jordpulje) + $50,8 \text{ kg N/ha}$ (kvælstofudvaskningen) = $50,5 \text{ kg N/ha}$.

Beregning af nitratudvaskning fra husdyrgødning

Beregning af nitratudvaskningen som følge af husdyrgødningen beregnes som forskellen mellem den ansøgte produktion inklusiv husdyr og nudrift, hvor der ikke anvendes husdyrgødning.

Kvælstofoverskuddet i ansøgt drift på 50,5 kg N/ha fratrækkes bidraget fra kunstgødning og jordpulje i nudrift svarende til 28,5 kg N/ha. Det giver et kvælstofoverskud på 22 kg N/ha, som er den nitratudvaskning, der stammer fra husdyrgødningen og som forlader rodzonen.

Aarhus Kommune har i nedenstående beregning anvendt et mere detaljeret reduktionspotentialekort, som er udarbejdet af Niras i 2008 til beregning af den samlede udvaskning til Norsminde Fjord.

Kvælstofoverskud jf. Farm-N: 22,0 kg N/ha (incl jordpulje og excl. kunstgødning)

Mark	Hektar	Kommune	N red pot. i %	Kg N	Opland
150-0	24,49	Århus	49	274,78	Norsminde Fjord
156-0	26,78	Århus	49	300,47	Norsminde Fjord
151-0	19,10	Århus	49	214,30	Norsminde Fjord
152-0	5,99	Århus	49	67,21	Norsminde Fjord
153-0	2,27	Århus	49	25,47	Norsminde Fjord
154-0	13,02	Århus	49	146,08	Norsminde Fjord
155-2	3,13	Århus	64	24,79	Norsminde Fjord
155-0	11,01	Århus	64	87,20	Norsminde Fjord
Total	105,79	Kg N/ha	10,78	1.140,30	bedriftsniveau
Total	105,79	Kg N/ha	10,78	1.140,30	Norsminde Fjord
Samlet belastning til Norsminde Fjord er (gns 2001 - 2005)				138,5 tons*)	Max tilladte påvirkning
Projektets påvirkning af Norsminde Fjord i procent:				0,82%	1%

*) Kilde Naturstyrelsen 2011

N-reduktionspotentiale kort udarbejdet af Niras

Version 3 af 2. december 2011

Figur 3.4.2.1: Oversigt over de enkelte udbringningsarealer, områdets reduktionspotentiale og kvælstofudvaskning til Norsminde Fjord.

Miljøstyrelsens WIKI Vejledning af 06.12.2011 er anvendt til beregning af projektets påvirkning af Norsminde Fjord.

Den samlede kvælstofudvaskning til Norsminde Fjord er beregnet til 1.144 kg N svarende til 0,82 % af det samlede bidrag af kvælstof til Norsminde Fjord.

Aarhus Kommune vurderer, at da husdyrtrykket er faldende inden for oplandet og da projektets bidrag til Norsminde Fjord er mindre end 1 %, vil projektet, hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter påvirke Norsminde Fjord væsentligt.

3.5 Nitrat til grundvand

3.5.1 Miljøteknisk redegørelse

Jf. arealoplysninger ligger ingen udbringningsarealer indenfor grundvandsfølsomme områder.

3.5.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Udbringningsarealerne ligger uden for Område med Særlig Drikkevandsinteresse (OSD) og uden for indvindingsoplande til almene vandværker. På nuværende tidspunkt fremgår det, at Naturstyrelsen vil udpege dele af området som OSD i den kommende Vandplan for Aarhus Bugt oplandet. Naturstyrelsen vil kortlægge området i 2012, hvorefter Aarhus Kommune vil udarbejde en Indsatsplan for beskyttelse af grundvandet.

Aarhus Kommune gør opmærksom på, at der i kanten af mark 156-0 ligger en drikkevandsboring. Tilladelse til vandindvinding udløb pr. 1/9 2011. Indvindingstilladelsen skal fornyes og i den nye tilladelse vil der indgå vilkår om en fredningszone omkring boringen på 5 meter.

Aarhus Kommune vurderer, at der ikke er behov for vilkår

3.6 Påvirkning af natur og arter med særlige beskyttelseskrav

I dette afsnit vurderes beskyttede naturområder herunder registreringen af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter) samt påvirkning af vandløb og søer.

3.6.1 Miljøteknisk redegørelse

Der er ikke indsendt en redegørelse.

3.6.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

§ 3 arealer

Flere af udbringningsarealerne grænser op til områder (eng, mose, overdrev) eller indeholder vandhuller, som er registreret omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 – de beskyttede områder fremgår af kort x over beskyttet natur.

De beskyttede naturområders sårbarhed overfor randpåvirkning og overfladisk afstrømning er vurderet nedenfor. De beskrevne og vurderede områder er nummeret fra 1 – 6 på kort 3.6.2.1 over beskyttet natur.

Naturtyperne mose, eng og overdrev er besigtiget i sommeren 2009, mens seneste besigtigelse af vandhullerne ligger tilbage til 1983.

Mose – lokalitet nr. 1

Mark nr. 153-0 og 152-0 grænser perifert op til moselokalitet nr. 1. Mosen er kraftig drænet og derfor mindre artsrig og med tørre partier med eg. Af karakteristiske arter knyttet til fugtig-/våd bund er der bl.a. registreret: almindelig møjdukt, eng-rævehale, lyse-siv, høj sødgræs, kål-tidsel, rørgræs, hjortetrøst, gul iris, eng-nellikeroed mv.

Eng – lokalitet nr. 2

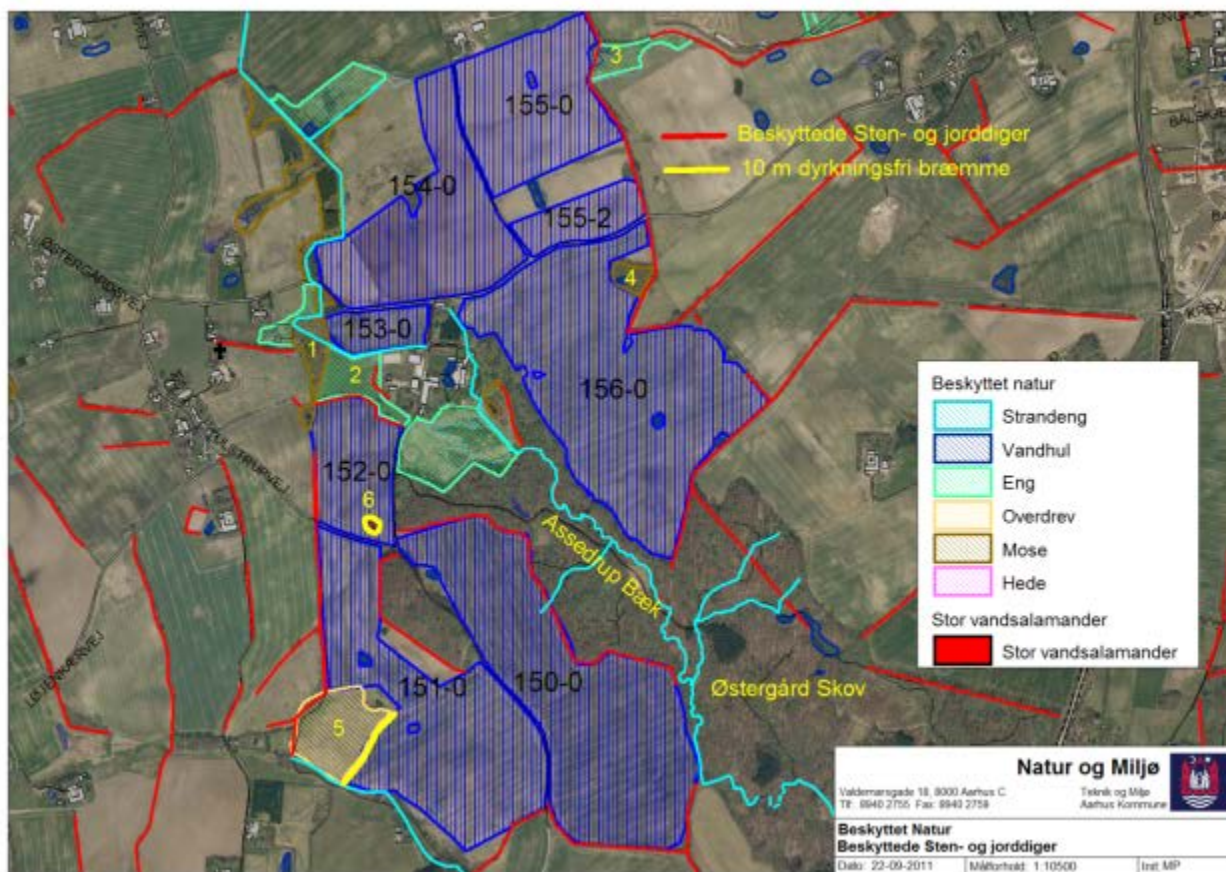
Mark nr. 152-0 grænser mod nord op mod englokalitet nr. 2. Engen er kraftig drænet og som følge heraf mindre artsrig og indeholder kun få karakteristiske arter for naturtypen.

Eng – lokalitet nr. 3

Mark nr. 155-0 berører på et mindre stræk englokalitet nr. 3. Der er tale om en artsrig natureng med en række arts karakteristiske arter for naturtypen. Der er bl.a. registreret: mose-bunke, græsbladet fladstjerne, kær-galtetand, eng-kabbeleje, engkarse, sump-kællingetand, almindelig mjørdurt, lyse-siv, almindelig star, blærestar, hare-star og store partier med toradet star. Mellem engen og marken er der en naturlig afgrænsning/skel mellem mark og eng i form af levende hegn/beplantning.

Mose – lokalitet 4

Mark nr. 156-0 berører et mindre mosestræk i den nord-/østlige del af marken. Mosen er kraftig påvirket af afvanding og har i vid udstrækning skovpræg, men også bevoksning med pil og rødel.

Kort 3.56.2.1: Naturarealer. De enkelte lokaliteter benævnt 1-6 er gennemgået nedenfor.

Vurdering – påvirkning med husdyrgødning til beskyttet natur – lokalitet 1, 2, 3 og 4

Der er tale om naturområder, der enten er kraftigt hydraulisk påvirket, er artsfattige eller som afgrænses af naturlig vegetation mellem mark og naturområde. Endvidere falder terrænet svagt mod eller væk fra de pågældende naturområder, hvorfor der ikke er overvejende risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning til naturområderne.

På den baggrund er det Aarhus Kommunes vurdering, at de ovenfor nævnte naturområder ikke påvirkes væsentligt som følge af udbragt husdyrgødning.

Overdrev – lokalitet nr. 5

Mark nr. 151-0 grænser mod vest op til et overdrev. Overdrevet er stejlt og soleksponeret mod syd og vest. Af karakteristiske arter for naturtypen kan nævnes: græsbladet flastjerne, almindelig hønsetarm, almindelig knopurt, rose, hvidtjørn, blåhat, mark-krageklo, almindelig kællingetand, almindelig hvene og almindelig syre. Af insekter kan nævnes seks-pletet køllesværmer og græshopper sp.

Overdrev er den naturtype, der på landsplan er i størst tilbagegang. Også i Aarhus Kommune er overdrev en truet naturtype samtidig med, at overdrev sammen med skovene er den naturtype, der indeholder den højeste biodiversitet.

Der er tale om et forholdsvist artsrigt og meget markant overdrev, men som ud mod mark 151-0 er domineret af især vild kørvel. Af registreringsskemaet fremgår, at der bør træffes foranstaltning, som reducerer randpåvirkning med næringsstoffer fra den omgivende markdrift.

Det er Aarhus Kommunes vurdering, at udbringning af husdyrgødning ud mod overdrevet kan påvirke overdrevet væsentligt, da marken og overdrev ligger helt op mod hinanden i skel. Denne påvirkning kan afbødes ved at der etableres en 10 m husdyrgødningsfri randzone mellem mark 151-0 og overdrevets østlige kant. Randzonen vurderes tilstrækkelig til at sikre overdrevet mod påvirkning fra udbragt husdyrgødning.

Ansøger har i forbindelse med den foreløbige vurdering af ansøgningen trukket arealet ud som udbringningsareal. arealet fremgår som mark 152-3 og fremgår af kort 3.1.1.1.

Vilkår

3.5.2.1 Der skal mellem den østlige kant af overdrevsareal lokalitet nr. 5 og mark 151-0 til stadighed være en 10 m husdyrgødningsfri randzone.

Bilag IV- arter

I henhold til § 11 i Habitatbekendtgørelsen kan der ikke gives tilladelse, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan:

- 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV.
- 2) ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV i alle livsstadier.

På EF-habitatdirektivets bilag IV er der opført en række plante- og dyrearter, der er strengt beskyttede i hele EU. Arterne kaldes i daglig tale for "bilag IV-arter". Den strenge beskyttelse omfatter arterne og deres levesteder, både inden for og uden for Natura 2000-områderne. Arterne er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 29a i henhold til hvilken yngle- eller rasteområder for bilag IV arter ikke må beskadiges eller ødelægges.

I Aarhus Kommune yngler padder som: Stor vandsalamander, løvfrø og spidssnudet frø, som er omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV. Der forefindes ikke plantearter i Aarhus Kommune, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Vandhul – lokalitet nr. 6

Mark 152-0 indeholder et vandhul, hvor der tidligere er registreret stor vandsalamander. Stor vandsalamander ynder rent vand.

Udbringning af husdyrgødning vurderes, at kunne påvirke vandhullet i mark nr. 152-0 væsentligt idet en øget næringsstoftilstrømning kan forringe vandkvaliteten i vandhullet og dermed vandhullets funktion som yngle- og levested for stor vandsalamander, som kræver rent vand. For at sikre vandkvaliteten i vandhullet skal der udlægges en 10 m gødnings- og dyrkningsfri bræmme fra vandhullets kant.

Bræmmens bredde beregnes fra vandhullets øverste kant. Den øverste kant er overgangen fra det skrånede terræn mod vandhullet, hvor plantesamfundet tilhørende vandhullet ophører til det flade terræn, der normalt kan jordbehandles. Dette svarer til Vandløbslovens håndhævelse af 2 m bræmmer.

Arealet er i forbindelse med den foreløbige vurdering af ansøgningen trukket ud som udbringningsareal og er på kort 3.1.1.1 benævnt som mark 152-1.

Vurdering af påvirkning til Bilag IV-arter

Bræmmen vurderes tilstrækkelige til at sikre vandkvaliteten i vandhullet samt hindre eller reducere kontakt mellem gødningsstoffer og dyrene. Med vilkår om bræmme vurderes udbringning af husdyrgødning på marken ikke at kunne påvirke stor vandsalamander, hverken som art eller dens yngle- eller levesteder. Bræmmen fremgår af kort 3.5.2.1.

Øvrige vandhuller

Vandhuller beliggende i de øvrige marker ligger mere isoleret og uden tilknytning til naturområder, skov, vandløb mv. og vurderes overvejende usandsynlige yngle- og levested for stor vandsalamander.

Vilkår

3.5.2.2 Vandhul – lokalitet 6 i mark 152-0 skal være udlagt med en permanent 10 m gødnings- og dyrkningsfri bræmme fra vandhullets kant. Bræmmens bredde beregnes fra vandhullets øverste kant. Den øverste kant er overgangen fra det skrånede terræn mod vandhullet, hvor plantesamfundet tilhørende vandhullet ophører til det flade terræn, der normalt kan jordbehandles.

§ 7 natur i Husdyrbrugsloven

Der er ingen § 7 arealer i tilknytning til udbringningsarealerne. Fra den 1. januar 2011 skal alt flydende husdyrgødning incl. fiberfraktion nedfældes på sort jord og græsmarker uanset afstand til beskyttet natur.

Natura 2000-områder

I henhold til § 7 i Habitatbekendtgørelsen skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Vurdering af påvirkning til Natura 2000-områder

Det nærmeste Natura-2000 område er Kysing Fjord F30, som ligger i en afstand af ca. 2,2 km syd/øst for udbringningsarealerne. På baggrund af afstanden til Natura-2000 området er det Aarhus Kommunes vurdering, at udpegningsgrundlaget (sangsvanen) for Natura 2000-området ikke kan påvirkes væsentligt som følge af udbringning af husdyrgødning på de konkrete arealer.

Vandløb

Mark nr. 154-0, 153-0 grænser ned til Assedrup Bæk, der ifølge Aarhus Kommune er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Det betyder, at der ikke må foretages ændringer i vandløbets tilstand. Vandløb er generelt følsom overfor direkte afstrømning af husdyrgødning, idet gødningens ammoniak selv i små mængder kan skade vandløbets smådyr og fisk. Da udbringningsarealerne kun skråner svagt mod vandløbene, vurderes der ikke at være væsentlig risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning til vandløbet. Det forudsættes, Vandløbslovens § 69 om 2 m dyrkningsfrie bræmmer til vandløbet overholdes.

Diger og fortidsminder

Området er generelt præget af mange kulturspor især i form af sten- og jorddiger. Sten- og jorddiger er beskyttede i henhold til Museumslovens § 29a. Dette betyder, at der ikke må ske tilstandsændringer, der medfører at digerne beskadiges, som f.eks. dige gennembrud. Der er konstateret diger ved følgende marker: 155-0, 155-2, 156-0, 152-0, 151-0 og 150-0.

Oplysning om beskyttede sten- og jorddiger findes på Danmarks Miljøportal på www.miljoeprotal.dk.

3.6 Arealer i anden kommune

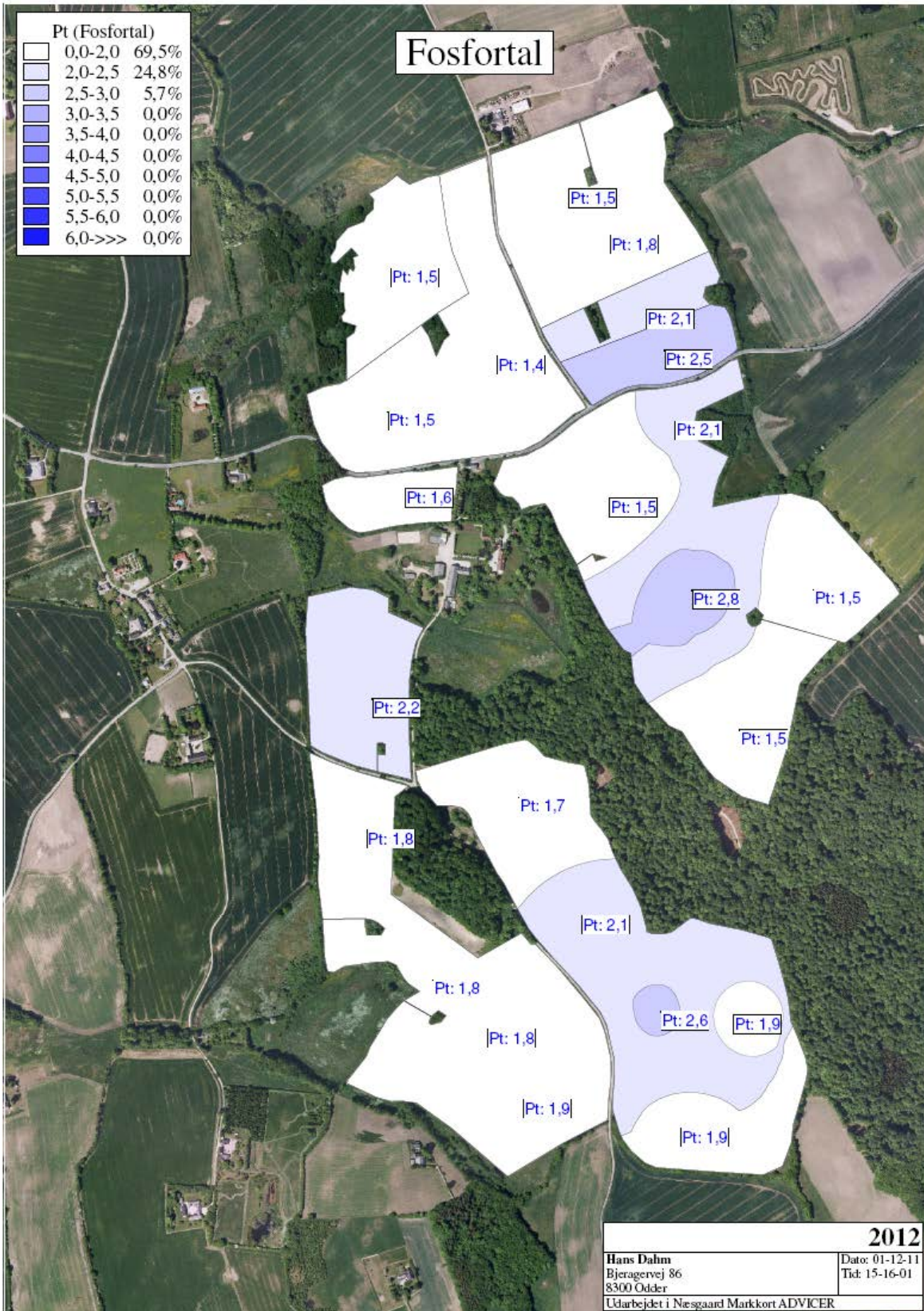
3.6.1 Miljøteknisk redegørelse

En mindre del af udspretningsarealet, som indgår i mark 151-0 ligger i Odder Kommune. Aarhus kommune har foretaget en § 21 høring. Odder Kommune har den 25. august 2011 fremsendt en udtalelse, som fremgår i sin helhed i bilag 2.

3.6.2 Aarhus Kommunes bemærkninger

Aarhus Kommune vurderer, at arealet i Odder Kommune ikke medfører krav om vilkår, der skærper de generelle regler.

Aarhus Kommune har medtaget arealet i Odder kommune i den samlede vurdering af udvaskning af kvælstof og fosfor til overfladevand og betydningen i forhold til habitatområdet Norsminde Fjord.

Udtalelse fra Odder Kommune 25. august 2011

Bemærkninger til udbringningsarealer i Odder Kommune - Høringssvar i henhold til § 21

Baggrund

Aarhus Kommune har d. 22. august 2011 anmodet Odder Kommune om bemærkninger til udbringning af husdyrgødning på arealer beliggende i Odder Kommune.

Høringen foretages i forbindelse med udarbejdelse af en § 16 godkendelse af plantebruget Malling Østergaard, Østergårdsvej 171, 8340 Malling. Her skal der udsprede fiberfraktion fra et gårdbiogasanlæg på husdyrbruget Tandergaard I/S, Tandergårdsvej 8, 8340 Malling. I dag udsprede der ren handelsgødning på udbringningsarealerne.

Ifølge farmN sker der en stigning i ammonium tab fra udbringning af husdyrgødning og handelsgødning på 1,9 kg N/ha. Fra samlet 4,4 kg N/ha til 6,3 kg N/ha.

Lokalisering af udbringningsarealet

Udbringningsarealet i Odder Kommune fremgår af kortbilag 1. Arealet ligger i oplandet til Fuglebeskyttelsesområdet Kysing Fjord.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Nærmeste Natura 2000 område er Fuglebeskyttelsesområdet Kysing Fjord, som har sangsvanen på sit udpegningsgrundlag. Odder Kommune vurderer, pga. den store afstand, at der ikke vil være en påvirkning af luftbåren ammoniak fra udbringningsarealerne på fuglebeskyttelsesområdet. Det vurderes derfor, at påvirkningen fra det ansøgte projekt på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag, sangsvanen, vil være neutral.

Bilag IV-arter

Flere dyrearter omfattet af habitatdirektivets bilag IV liste kan have yngle- eller rasteområde på eller omkring udbringningsarealet i Odder Kommune. Der er ikke foretaget en konkret eftersøgning af bilag IV-arter i området. Forekomsten af arterne er vurderet ud fra Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007; Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, Dansk Pattedyrs Atlas, suppleret med konkrete registreringer af bilag IV-arter i kommunen.

Odder

Der er ingen sikre registreringer af pattedyret odder omkring udbringningsarealet. Arten er knyttet til vandløb og vådområder, men bevæger sig over relativt store afstande og også langt fra vand. Det kan ikke udelukkes, at der kan forekomme odder omkring udbringningsarealet. Da det ansøgte ikke reducerer spredningsmuligheder eller forringer raste- eller yngleområder, vurderes det, at en eventuel bestand af odder vil være upåvirket af det ansøgte. Den ansøgte drift vurderes derfor ikke at påvirke yngle- og rasteområder for odder.

Markfirben

Der er ikke gjort konkrete fund af markfirben, men da dens udbredelse er dårligt kortlagt, er det muligt, at den forekommer på egnen. Den ansøgte drift vurderes ikke at ændre på tilstanden eller udstrækningen af vigtige naturlige yngle- og rastområder for markfirben.

Spidssnudet frø, løvfrø og stor vandsalamander

De to paddearter spidssnudet frø og stor vandsalamander er ikke registreret i området, men da de ligesom markfirben er dårligt kortlagt, er det muligt at de alligevel forekommer i vandhuller i eller omkring udbringningsarealerne. Løvfrø er registreret i to vandhuller ca. 500 – 900 m sydvest for udbringningsarealerne, se § 3 afsnit. Den ansøgte drift vurderes at medføre uændrede livsbetaingelser for de tre paddearter, da arealanvendelsen er uændret. Det vurderes heller ikke, at stigningen i ammoniakdeposition fra udbringningsarealerne vil ændre tilstanden i de to § 3 beskyttede vandhuller, hvor der er registreret løvfrøer og dermed påvirke paddeartens leve og ynglesteder i nogen negativ retning.

Flagermus

Vandflagermus, sydflagermus, brunflagermus, langøret flagermus og dværgflagermus er ifølge DMU rapport nr. 365 registreret i Odder Kommune. Der er ingen registreringer af flagermus indenfor eller i umiddelbar nærhed af s udbringningsarealet. Det kan dog ikke udelukkes, at én eller flere arter af flagermus raster eller yngler i området.

Da projektet ikke berører eksisterende bygninger, skove, levende hegn m.v. hvor flagermus raster og yngler, vurderes disse ikke at blive berørt af projektet.

Plantearter

Der er ikke kendskab til forekomst af plantearter opført på habitatdirektivets bilag 4 liste indenfor det område, som berøres af projektet.

Det vurderes samlet, at projektet ikke vil skade de udpegede arter, og der stilles ikke vilkår i den henseende.

§ 7 beskyttede arealer

Det nærmeste § 7 beskyttede naturareal, et overdrevsareal ligger godt 6 km øst for udbringningsarealerne. Odder Kommune vurderer, at der ikke vil ske en negativ tilstandsændring på overdrevet, pga. det ansøgte.

§ 3 beskyttede arealer

Der ligger ingen § 3 beskyttede arealer på eller op til udbringningsarealerne i Odder Kommune. De nærmeste § 3 beskyttede naturområder er to vandhuller beliggende henholdsvis 500 m vestsydvest og ca. 900 m sydvest for udbringningsarealerne. Vandhullerne er små og beliggende i henholdsvis et omdriftsareal og et brakareal. Der er i begge vandhuller fundet ynglefund af bilag IV-arten, løvfrø.

Vandhuller i det åbne land modtager størstedelen af deres næringsstoffer fra overfladeafstrømning, som direkte udløb og som drænvand. En langt mindre del kommer som afsætning fra luften. Det er i dag ikke muligt at beregne hvor stor en afsætning af luftbåren ammoniak, som et givent udbringningsareal påvirker et naturområde med. Odder Kommune vurderer dog, at det ansøgte projekt ikke vil forårsage en negativ tilstandsændring i de to § 3 beskyttede vandhuller, på trods af den mindre stigning i ammoniakfordampning på udbringningsarealerne. Dette skyldes dels vandhullernes relativt store afstand fra udbringningsarealerne, og dels at en mindre del af vandhullernes tilførte kvælstofmængde kommer fra luften.

Overfladevand

Der er ikke foretaget en vurdering af udvaskning af kvælstof og fosfor til Norsminde Fjord som er en del af Natura 2000 området Kysing Fjord, idet Århus Kommune foretager denne vurdering samlet for alle arealerne.

Grundvand

Udbringningsarealet i Odder Kommune ligger ikke i nitratfølsomme indvindingsområder, indvindingsopland til en vandværksboring eller indsatsområder for grundvand.

Fredninger, fortidsminder, samt beskyttede sten- og jorddiger

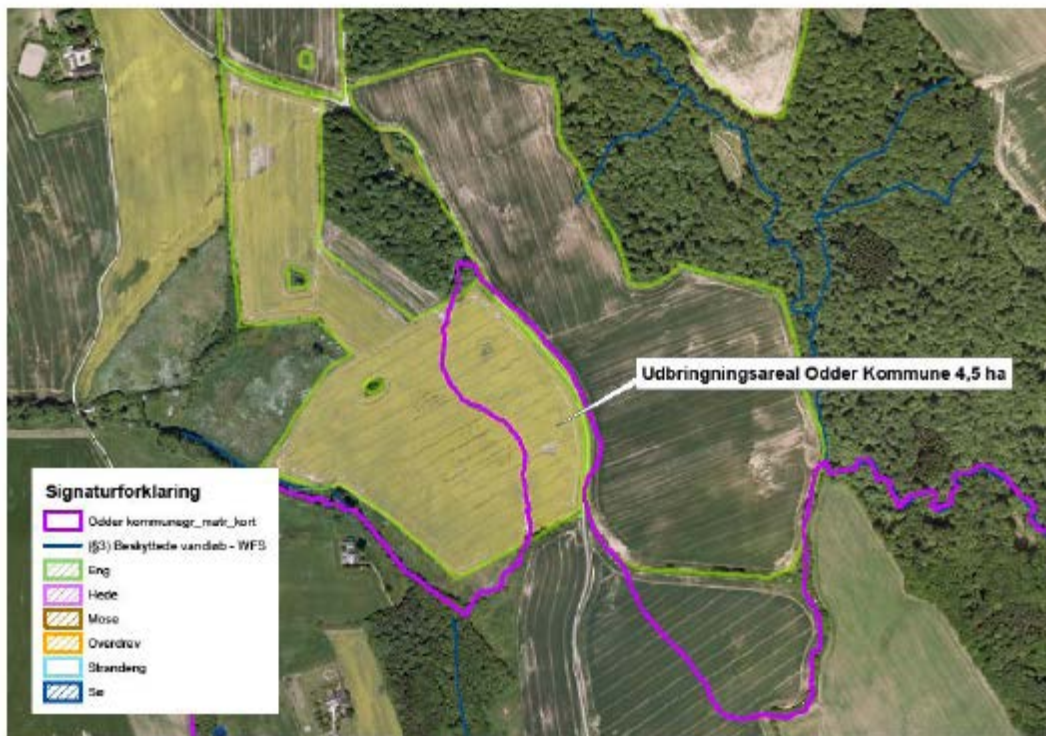
Der ligger et beskyttet sten- og jorddige op til den sydlige kant af udbringningsarealet. Arealet er ikke fredet og der er ingen fortidsminder registreret på eller omkring udbringningsarealet.

Odder Kommunes vurdering

Under forudsætning af, at Aarhus Kommune foretager en vurdering af overfladevandets påvirkning på Norsminde Fjord, som er en del af Fuglebeskyttelsesområdet Kysing Fjord, er det Odder Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår specifikt til det enkelte udbringningsareal beliggende i Odder Kommune.

Med venlig hilsen

Stine Wraae Bach
Miljø
Biolog

Natur og Miljø
Valdemarsgade 18
Postboks 79
DK-8100 Aarhus C
Tel. +45 8940 20000